

UZASADNIENIE

Zmiana rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1934), zwanych dalej „zakładami”, wynika z potrzeby poprawy funkcjonowania zakładów, m.in. przez ułatwienia w planowaniu wydatków zakładów, doprecyzowania przepisów dotyczących kosztów działalności wytwórczo-usługowej zakładu finansowanych ze środków pochodzących ze sprzedaży produktów lub usług zakładu oraz rozszerzenia katalogu tych kosztów, a także uelastycznienia kwestii ustalania czasu pracy i rehabilitacji niepełnosprawnych pracowników zakładu.

Planuje się wprowadzenie ryczałtowego planowania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „PFRON”, na działanie zakładu. Dla osiągnięcia tego celu nowe brzmienie uzyska § 2 ust. 2 pkt 10, § 3 ust. 2 pkt 2, § 3 ust. 3 oraz § 6 rozporządzenia zmienianego. Proponowane rozwiązanie zakłada odejście od pojęcia dzielenia przyznanych środków algorytmowych na poszczególne rodzaje kosztów w formie obecnie przyjętej tabeli/ preliminarza kosztów, gdzie należy enumeratywnie wyliczyć rodzaje kosztów wskazując nazwy wydatków, zakupów a następnie w przypadku jakichkolwiek zmian przesunięcia środków podlegają limitowaniu przechodząc procedurę zmiany uchwały budżetowej na sesji sejmiku samorządu województwa. Zaproponowane brzmienie przepisów pozwoli uniknąć wielokrotnych zmian w preliminarzu. Zakład i tak będzie musiał wykazać wydatki ponoszone ze środków PFRON i nie będzie mógł ich wydawać poza katalogiem określonym w zmienianym rozporządzeniu. Sam katalog kosztów możliwych do poniesienia ze środków PFRON na działanie zakładu nie ulega zmianie, z wyjątkiem uzupełnienia brzmienia § 8 ust. 1 pkt 3, gdzie wśród kosztów dotychczas wymienionych dodaje się koszty odpraw rentowych, co było przeoczeniem w przepisie obowiązującym. Powodowało to wątpliwości, ponieważ w przepisie wymienione były odprawy emerytalne, a pracodawca jest zobowiązany do wypłaty odprawy zarówno w przypadku rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem pracownika na emeryturę, jak i rentę.

W związku z wątpliwościami interpretacyjnymi oraz z koniecznością zapewnienia większej płynności finansowej zakładów oraz umożliwienia wykorzystania środków pochodzących z działalności zakładów także na ich rozwój i modernizację proponuje się zmianę brzmienia § 8 ust. 2, w ten sposób że dotychczasowy pkt 5 uzupełnia się o możliwość zaliczenia do kosztów działania zakładu, kosztu zakupu maszyn i urządzeń niezbędnych do produkcji lub świadczenia usług. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu pozwala na naprawę i wymianę części maszyn i urządzeń, lecz budzi wątpliwości interpretacyjne w kwestii zakupu tych przedmiotów.

Katalog kosztów działania zakładu z § 8 ust. 2 proponuje się też uzupełnić o koszty remontów pomieszczeń i budynków służących do prowadzenia działalności wytwórczej lub usługowej oraz innych wydatków niezbędnych do prowadzenia działalności wytwórczej lub usługowej. W wielu zakładach, w szczególności tych, które powstały już kilka lat temu

zachodzi potrzeba remontów pomieszczeń zakładu i przeznaczenia środków na ich unowocześnianie. Podobnie jak w przypadku środków PFRON należy też rozszerzyć katalog możliwych kosztów o inne enumeratywnie niewymienione, ale niezbędne do prowadzenia działalności wytwórczej lub usługowej. Dzięki temu wiele zakładów, które z powodu wzrostu cen surowców, paliw, czy energii, a także kosztów płacy są w trudnej sytuacji finansowej, będzie mogła nadal funkcjonować przeznaczając wypracowane środki na rozwój możliwości produkcyjnych i usługowych. Trzeba przy tym pamiętać, iż ta działalność jest niezbędna dla umożliwienia realizacji podstawowego celu zakładu, jakim jest rehabilitacja zawodowa niepełnosprawnych pracowników zakładu.

Przez zmianę brzmienia § 11 ust. 1 proponuje się zmniejszenie minimalnej normy czasu pracy osób zaliczonych do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z 0,55 do 0,5 normy określonej dla tej grupy pracowników.

Dotychczasowe regulacje dotyczące rehabilitacji w zakładzie budziły wątpliwości. Rehabilitacja nie może być przymusem, ale możliwością, którą zakład zapewnia. Dlatego też proponuje się, żeby zajęcia te odbywały się jedynie na wniosek osoby niepełnosprawnej, a czas zajęć rehabilitacyjnych dla każdego niepełnosprawnego pracownika był ustalany przy tworzeniu indywidualnego programu rehabilitacji. Indywidualny program rehabilitacji jest przygotowywany przy udziale osoby niepełnosprawnej, dlatego jeśli osoba z niepełnosprawnością nie będzie wnioskować o uczestnictwo w zajęciach rehabilitacyjnych, to będzie to uwzględnione przy ustalaniu programu. Jednocześnie zachowana zostanie maksymalna dopuszczalna długość zajęć rehabilitacyjnych na poziomie 120 minut dziennie, ale bez określenia minimalnego czasu trwania tych zajęć.

Jednocześnie zespół programowy będzie miał wyznaczony 2 miesięczny okres od dnia ogłoszenia rozporządzenia na uzupełnienie indywidualnych programów rehabilitacji o jej zakres i harmonogram.

Zaproponowano też uzupełnienie w § 14 ust. 1 rozporządzenia zmienianego katalogu środków, z jakich tworzony jest zakładowy fundusz aktywności, o środki wypłacone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji na podstawie art. 33b ustawy o rehabilitacji.

W § 15 rozporządzenia zmienianego uzupełniony też został katalog wydatków ze środków zakładowego funduszu aktywności o wydatki związane z:

- pokryciem kosztów zakupu i eksploatacji środka transportu przeznaczonego do dowozu i transportu niepełnosprawnych pracowników zakładu;
- pokryciem kosztów zakupu usług w zakresie dowozu i transportu niepełnosprawnych pracowników zakładu.

Dojazd do pracy w zakładzie dla niepełnosprawnych pracowników sprawia często duży problem, a nawet jest barierą w praktyce uniemożliwiającą podjęcie lub kontynuowanie pracy, dlatego środowisko pracodawców zakładów zgłaszało postulat umożliwienia finansowania ze środków zakładowego funduszu aktywności kosztów związanych z zapewnieniem pracownikom niepełnosprawnym sprawnego dojazdu do pracy oraz przewozu pracowników w

trakcie pracy, np. w przypadku świadczenia usług przez zakład poza jego siedzibą, czy też w celu realizacji innych potrzeb pracowników niepełnosprawnych wymagających ich przewozu.

W związku z rozszerzeniem katalogu wydatków z zakładowego funduszu aktywności zaproponowano również zwiększenie limitu środków zakładowego funduszu aktywności, przeznaczanych na poprawę warunków pracy, rehabilitacji, warunków socjalnych w zakładzie oraz związanych z dowozem pracowników niepełnosprawnych z 40% do 75% wpływów funduszu aktywności w roku ubiegłym. Nadal jednak duża część środków tego funduszu przeznaczana będzie na pomoc indywidualną dla niepełnosprawnych pracowników zakładu.

Ponadto w § 15 w pkt 14 zastąpiono występujące tam określenie opiekun osoby niepełnosprawnej określeniem asystent osoby niepełnosprawnej. Nie spowoduje to zmiany zakresu dopuszczalnej pomocy, ale wprowadzi terminologię, która będzie spójna z konwencją o prawach osób niepełnosprawnych.

Zaproponowano, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 1 pkt 7, który wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Projektowane przepisy rozporządzenia nie wpływają na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Rozwiązania przewidziane w projektowanym rozporządzeniu nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.